

Seutukuntayhtymän perustaminen

Kaupunginhallitus 04.04.2022 § 118
335/00.04.01/2022

Valmistelija

Kaupunginlakimies Turo Järvinen

Turun kaupunkiseudun kunnat (Turku, Lieto, Kaarina, Naantali, Raisio ja Rusko) ovat tehneet periaatepäätöksen seudullisen yhteistyön kehittämisestä (Turun kaupunki Kh 24.5.2021/ § 244, Kaarina kaupunki Kh 6.9.2021/ § 248, Liedon kunta Kh 24.5.2021/ § 216, Naantalin kaupunki Kh 24.5.2021/ § 236, Raision kaupunki Kh 31.5.2021/ § 182, Ruskon kunta Kh 21.6.2021/ § 131). Kuntien päätöksissä edellytettiin, että kuntayhtymän perustaminen ja siihen liittyvät asiakirjat tuodaan erikseen päätöksentekoon. Kuntayhtymän muoto, perussopimus ja hallintosääntö on valmisteltu yhteistyössä edellä mainittujen kuntien kesken. Perustettavan kuntayhtymän pääasiallisena tehtävänä on koordinoida ja vahvistaa ydinkaupunkiseudun kuntien välistä yhteistyötä sekä jakaa tietoa sen tehtäviin kuuluvissa teemoissa. Kuntien päätösvaltaa eikä kunnan järjestämisvastuulle kuuluvia tehtäviä olla siirtämässä perustettavalle kuntayhtymälle.

Turun ydinkaupunkiseutu muodostaa tiiviin ja rajattoman työssäkäynti- ja asiointialueen, jossa alueen elinvoimaa, vetovoimaa ja kilpailukykyä tulee kehittää kuntarajoja laajempaan kokonaisuuteen. Ydinkaupunkiseudun kesken yhteistyötä halutaan tiivistää nykyistä parempien ja vaikuttavampien tulosten aikaansaamiseksi. Hyvän yhteistyön merkitys korostuu erityisesti sosiaali- ja terveysalan uudistuksen johdosta v. 2023 ja edelleen v. 2024, kun vastuu työllisyyspalvelujen järjestämisestä siirtyy kunnille.

Varsinais-Suomi toimi lähes koko 2010-luvun Suomen taloudellisen kasvun moottorina. Menestys perustui suurelta osalta Varsinais-Suomen talouden dynamiikkaan, osaamiseen ja edunvalvontaan sekä Triple Helix-malliin pohjalta tehtyyn yhteistyöhön, jossa julkiset toimijat, yritykset ja oppilaitokset tekivät työtä yhdessä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Toimintamalli on saanut tunnustusta laajalti myös muualta Suomessa. Yhteistyön pohjana on ollut keskinäinen luottamus, johon on osattu panostaa. Luottamuksen rakentaminen on lähtenyt liikkeelle sidosryhmäorganisaatioiden strategioista, joiden valmistelua on tehty avoimessa yhteistyössä ja varmistettu, että strategiset tavoitteet ovat yhdensuuntaisia keskenään ja sisältävät myös riittävää kunnianhimon tasoa. Erityistä huomiota on myös kiinnitetty henkilökohtaisella tasolla hyviin ja välittämiin suhteisiin. Myös 2020-luvulla erinomainen yhteistyö nähdään olevan menestyksen ehtona.

Varsinais-Suomen talous ja erityisesti Turun seudun menestys pohjautuu kansainväliseen kilpailukykyyn ja huippuosaamiseen. Hyvän alueellisen kilpailukykyyn, vetovoiman, pitovoiman ja asukkaiden hyvinvoinnin kehittämiseksi tarvitaan hyvin koordinoitua ja suunnitelmallista yhteistyötä. Hyvää yhteistyötä alueella on tehty jo vuosia ja se on tuottanut merkittäviä tuloksia. Nyt yhteistyön syventäminen halutaan ulottuvan entistä tiiviimmin myös poliittiselle tasolle. Yhteistyön odotetaan tuovan asukkaille parempia

ja helpommin saavutettavia palveluja, parempaa kustannustehokkuutta ja kunnianhimoisempia hankkeita.

Kuntien yhteistyön kehittämiseen tähtäävä suunnitelma ei sisällä kunnallisen päätösvaltan siirtämistä kuntayhtymälle, kuten ei myöskään kunnan järjestämisvastuulle kuuluvien tehtävien siirtoa perustettavalle kuntayhtymälle. Kuntayhtymän kautta toivotaan kuitenkin, että kaupunkiseutuyhteistyöhön liittyvät asiat päätetään yhteisesti tehtyjen linjausten mukaisesti. Yhteistyön kehittäminen ja syventäminen eivät tule luomaan päällekkäistä tekemistä suhteessa nykyiseen toimintaan eikä myöskään suhteessa maakunnalliseen yhteistyöhön. Tavoitteena on nykyistä vahvemman ja koordinoitumman yhteistyön ja yhteenkuuluvuuden kautta parantaa toimintakuntien ja sidosryhmien toimintaedellytyksiä sekä viranhaltijoiden että poliittisten päätöksentekijöiden näkökulmasta. Lopputuloksena on tiiviimpi ja yhtenäisempi seudullinen kehitys, edunvalvonta ja kasvava elinvoima, kilpailukyky ja hyvinvointi.

Kuntayhtymän malliksi on valittu yhden toimielimen malli, jossa ylintä päätösvaltaa käyttää seutuhallitus. Perusteena yhden toimielimen mallille on seutuhallituksen kokoonpano, joka pohjautuu asemavaltuutukseen. Muissa kuntayhtymämalleissa tämä ei olisi mahdollista poliittisen suhteellisuusvaatimuksen johdosta. Kustakin kunnasta seutuhallituksen jäseniksi valitaan kunnanvaltuuston puheenjohtaja ja kunnanhallituksen puheenjohtaja. Turun kaupungista seutuhallitukseen kuuluvat pormestari ja kaksi apulaispormestaria. Hallituksen jäsenille valitaan henkilökohtaiset varajäsenet.

Kuntayhtymän toiminta rahoitetaan kuntien maksuosuuksilla. Peruspääoma muodostuu yhtymän perustamisen yhteydessä maksettavalla asukaslukuun perustuvalla maksulla, jonka suuruus on 1 €/asukas eli kuntayhtymän pääoma olisi alkuvaiheessa n. 300.000 €. Peruspääomasta on tarkoitus kattaa kuluvan vuoden toiminnasta ja perustamisesta aiheutuvat kustannukset. Seuraavina vuosina kuntien rahoitus liikkuu tasolla 1,5 – 2,6 €/asukas, riippuen kuntayhtymän suunnittelemista toimenpiteistä. Rahoituksella katetaan kuntayhtymän henkilöstö- ym. kulut. Organisaatiosta on tulossa tässä vaiheessa pieni ja valtaosa rahoituksesta tuleekin kohdistumaan yhteisesti sovittavien selvitysten hankkimiseen. Näitä kunnat rahoittavat tällä hetkellä pääosin yksin. Nettokustannusvaikutus kuntien talouteen tulee siis jäämään vähäiseksi. Kuntayhtymän kustannuksiin tulee varautua talousarviovalmistelussa.

Yhteistyön tarkemmat sisällöt tulevat määräytymään seutuhallituksen laatimassa strategiassa, joka vahvistetaan toiminnan käynnistyttyä. Tunnistettavia ja mahdollisia yhteistyösisältöjä voivat olla joukkoliikenne, liikuntapaikkaverkosto, koulutuksen järjestäminen, työllisyyspalvelut, maahanmuutto, turvallisuus, liikenne, asuminen, matkailu, elinkeinopalvelut, ilmaston muutos, edunvalvonta ja osaava työvoima. Valittavat teemat vahvistuvat toiminnan käynnistyttyä. Teemat voivat vaihdella kulloisenkin tilanteen mukaan

Koska yhteistyö keskeisenä tavoitteena on keskittyä niihin asioihin, joissa on yhteneväiset intressit, ei ole tarvetta sille, että millään kunnalla yksinään olisi enemmistöä kuntayhtymän päätöksentekoeleimissä. Kuntayhtymän sisällöllisen valmistelun tukena on tarkoituksenmukaista käyttää nykyisin toimivia viranhaltijatason yhteistyöryhmiä.

Kuntalain 55 §:n mukaan kuntayhtymä perustetaan kuntien välisellä valtuustojen hyväksymällä sopimuksella. Turun kaupunkiseudun kuntayhtymän perustamiseksi on laadittu liitteenä oleva perussopimus.

Turun kaupunkiseudun kuntayhtymän perussopimus on liitteenä.

Liite B1, KH 4.4.2022

Kuntayhtymän toiminnan järjestämistä varten on luonnosteltu hallintosääntöä, joka on oheismateriaalina. Kuntayhtymän hallintosäännön aikanaan käsittelee ja hyväksyy kuntayhtymän seutuhallitus.

Oheismateriaali

- Turun kaupunkiseudun kuntayhtymän hallintosääntöluonnos

Nyt perustettavan kuntayhtymän toiminnan on tarkoitus alkaa loppukesästä 2022.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että liitteenä oleva Turun kaupunkiseudun kuntayhtymän perussopimus hyväksytään.

Lisäksi kaupunginhallitus päättää, että Turun kaupunkiseudun kuntayhtymän kustannuksiin varaudutaan talousarvion laadinnassa.

Päätös

Kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin.